

Ogólne warunki i zasady przebiegu POSTĘPOWANIA EGZEKUCYJNEGO I ZABEZPIELAJĄCEGO

• Sposoby zobligowania dłużnika do zapłaty długu.

Prawo strony do sądu nie może być iluzoryczne. Jego następstwem jest prawo do wykonania wyroku.

Przed wszczęciem egzekucji czyli przed zastosowaniem środków przymusu przeciwko dłużnikowi, zgodnie z belgijską ustawą o sądach powszechnych i postępowaniu sądowym, zwaną dalej ustawą, spełnione muszą zostać następujące przesłanki:

- istnienie tytułu wykonawczego
- doręczenie tytułu wykonawczego
- wystosowanie wezwania do zapłaty (co do zasady)
- roszczenie stwierdzone tytułem wykonawczym musi być pewne, wymagalne i dotyczyć ściśle określonej kwoty.

1. TYTUŁ WYKONAWCZY

W myśl art. 1494 wyżej wymienionej ustawy: *“Zajęcie ruchomości lub nieruchomości w postępowaniu egzekucyjnym może nastąpić wyłącznie na podstawie tytułu wykonawczego.”*

Tytuł wykonawczy jest dokumentem, na podstawie którego można wszcząć egzekucję, a następnie zastosować w jej toku środki przymusu wobec dłużnika, który nie wykonuje obowiązku określonego w tytule.

TYTUŁY EGZEKUCYJNE

Tytułami egzekucyjnymi są:

- orzeczenie sądu,
- ugoda sądowa,
- orzeczenie sądu arbitrażowego,
- akt notarialny
- akt administracyjny, któremu ustawa nadaje charakter tytułu egzekucyjnego

SZCZEGÓLNY PRZYPADEK ORZECZENIA SĄDOWEGO

Tytuł egzekucyjny staje się tytułem wykonawczym po zaopatrzeniu go w klauzulę wykonalności. Stanowi on wówczas podstawę do wszczęcia i prowadzenia egzekucji. Klauzulę wykonalności nadaje się wyłącznie prawomocnym lub natychmiast wykonalnym tytułom egzekucyjnym.

Ogólne warunki i zasady przebiegu POSTĘPOWANIA EGZEKUCYJNEGO I ZABEZPIELAJĄCEGO

Wykonanie orzeczenia, któremu nadano rygor natychmiastowej wykonalności, a które zostało następnie zaskarżone, następuje na ryzyko wierzyciela.

W przypadku uchylecia orzeczenia natychmiast wykonalnego, na podstawie którego została przeprowadzona egzekucja, należy przywrócić stan poprzedni (stan sprzed wszczęcia egzekucji). Tytuł wykonawczy przedawnia się po upływie dziesięciu lat. W niektórych przypadkach może on ulec wydłużeniu na skutek przerwania biegu przedawnienia.

2. DORĘCZENIE TYTUŁU WYKONAWCZEGO

Według art. 1495 wyżej wymienionej ustawy: *“Orzeczenie zasądzające świadczenie od strony podlega wykonaniu dopiero po doręczeniu go tej stronie.”*

Wszczęcie egzekucji i zastosowanie sposobów egzekucyjnych możliwe jest dopiero po uprzednim doręczeniu dłużnikowi tytułu wykonawczego, aby miał on możliwość zapoznania się z jego treścią. Doręczenie odbywa się za pośrednictwem właściwego miejscowo belgijskiego komornika (*huissier*).

Obowiązek doręczenia nie dotyczy aktu notarialnego, ponieważ domniemywa się, iż strony podpisujące go zapoznały się z jego treścią.

DORĘCZENIE ORZECZENIA SĄDU BELGIJSKIEGO W INNYM PAŃSTWIE CZŁONKOWSKIM UE

W przypadku, gdy pozwany ma miejsce zamieszkania w innym Państwie Członkowskim, należy mu doręczyć orzeczenie sądu zgodnie z Rozporządzeniem (WE) nr 1393/2007 dotyczącym doręczania w Państwach Członkowskich dokumentów sądowych i pozasądowych w sprawach cywilnych i handlowych.

Rozporządzenie dopuszcza możliwość dokonywania doręczenia różnymi metodami, z których najbezpieczniejsza polega na zwróceniu się przez wierzyciela do belgijskiego komornika (występującego w roli jednostki przekazującej) z wnioskiem o doręczenie dłużnikowi orzeczenia z załącznikami za pośrednictwem właściwego miejscowo komornika w kraju dłużnika (występującego w roli jednostki przyjmującej). Jednostka przyjmująca musi następnie dokonać doręczenia wszystkich przekazanych dokumentów dłużnikowi zgodnie z prawem krajowym Państwa Członkowskiego, w którym następuje doręczenie. Ponadto informuje ona również jednostkę przekazującą o skutecznym doręczeniu lub jego braku.

Ogólne warunki i zasady przebiegu POSTĘPOWANIA EGZEKUCYJNEGO I ZABEZPIELAJĄCEGO

3. TYTUŁ STANOWIĄCY PODSTAWĘ WYSTOSOWANIA WEZWANIA DO ZAPŁATY

Zgodnie z art. 1499 ustawy: “Zajęcie ruchomości na podstawie orzeczenia sądu poprzedzone jest wezwaniem wystosowanym do dłużnika dokonany najpóźniej w dniu poprzedzającym zajęcie. Dodatkowo gdy tytuł ma postać orzeczenia sądu, również zawiadomieniem o zajęciu, jeśli nie zostało ono uprzednio doręczone.”

W myśl art. 1564 ustawy: “Zajęcie nieruchomości na podstawie orzeczenia sądu poprzedzone jest wezwaniem mającym postać zawiadomienia. Zawiadomienie doręczane jest dłużnikowi osobiście w jego aktualnym miejscu zamieszkania lub pod adresem doręczenia wskazanym w tytule.”

Wezwanie do zapłaty (*commandement de payer*) jest pismem sporządzanym przez komornika sądowego, w którym wzywa on dłużnika do zapłaty należności wskazanej w tytule wykonawczym pod rygorem zastosowania środków przymusu w celu wyegzekwowania należności. Wezwanie do zapłaty, które może być doręczone równocześnie z tytułem wykonawczym, musi obligatoryjnie poprzedzać zajęcie ruchomości i nieruchomości.

Sytuacja powyższa dotyczy wszystkich przypadków z wyjątkiem zajęcia wynagrodzenia (*saisie-arrêt exécution*).

Doręczenie wezwania do zapłaty ma również znaczenie w przypadku zajęcia w celu zabezpieczenia, ponieważ następstwem dokonania doręczenia w toku takiego postępowania jest przekształcenie postępowania zabezpieczającego w postępowanie egzekucyjne. Zwalnia to wierzyciela z obowiązku ponownego dopełnienia formalności proceduralnych dokonanych w ramach uprzednio prowadzonego postępowania zabezpieczającego.

4. TYTUŁ ZASĄDZAJĄCY ROSZCZENIE PEWNE, WYMAGALNE I ŚCIŚLE OKREŚLONE

Zgodnie z art. 1494 ustawy: “Zajęcie ruchomości lub nieruchomości w postępowaniu egzekucyjnym może nastąpić jedynie na podstawie tytułu wykonawczego stwierdzającego istnienie roszczenia pewnego i wymagalnego.”

► Roszczenie pewne

Z roszczeniem pewnym mamy do czynienia wówczas, gdy zostało ono wystarczająco udowodnione i uznane za bezsporne. Roszczenie podlegające zabezpieczeniu nie musi być roszczeniem pewnym, może być roszczeniem spornym lub warunkowym.

► Roszczenie wymagalne

Roszczenie uważa się za wymagalne z chwilą, w której wierzyciel może żądać jego natychmiastowego spełnienia. Prawo belgijskie przewiduje wyjątek od w/w zasady. Reguła powyższa nie dotyczy świadczeń okresowych.

Ogólne warunki i zasady przebiegu POSTĘPOWANIA EGZEKUCYJNEGO I ZABEZPIECZAJĄCEGO

► Roszczenie opiewające na określoną kwotę

Roszczenie opiewające na określoną kwotę jest roszczeniem, które zostało lub może zostać wyrażone w pewnej, ściśle określonej kwocie pieniężnej.

• Zastosowanie środków zabezpieczających - w jaki sposób wierzyciel może zabezpieczyć swoje roszczenie przed wydaniem tytułu wykonawczego?

Wierzyciel, który nie dysponuje jeszcze tytułem wykonawczym, może na podstawie obowiązujących przepisów wystąpić do komornika sądowego z wnioskiem o zastosowanie środka zabezpieczającego polegającego na zajęciu majątku dłużnika.

Celem zabezpieczenia jest uniemożliwienie dłużnikowi swobodnego rozporządzenia w określonym czasie składnikami majątku, tym samym zachowanie bieżącego stanu majątkowego i zapewnienie wierzycielowi tymczasowej ochrony przed uzyskaniem tytułu wykonawczego. Dokonanie zabezpieczenia uzależnione jest od spełnienia określonych warunków. Warunki powyższe podzielić można na dwie grupy:

- 1.) warunki co do treści
- 2.) warunki co do formy.

1. WARUNKI CO DO TREŚCI

Wyróżniamy dwa warunki co do treści:

- 1.) szybkość
- 2.) cechy roszczenia.

SZYBKOŚĆ

Zgodnie z treścią przepisu art. 1413 ustawy: "W sytuacjach nie cierpiących zwłoki wierzyciel może wnieść (...) o zabezpieczenie polegające na zajęciu składników majątku dłużnika."

Zgodnie z w/w przepisem zabezpieczenie dopuszczalne jest, gdy wobec jego braku, wierzyciel mógłby ponieść szkodę na skutek zachowania dłużnika polegającego na uszczuplaniu majątku, co w rezultacie może uniemożliwić przyszłe zaspokojenie wierzyciela.

Ogólne warunki i zasady przebiegu POSTĘPOWANIA EGZEKUCYJNEGO I ZABEZPIELAJĄCEGO

Potrzebę zabezpieczenia poprzez dokonanie zajęcia należy oceniać przez pryzmat istniejącej lub grożącej niewypłacalności dłużnika.

Przykładowo środek ten może zostać zastosowany w następujących sytuacjach:

- dłużnik umyślnie uszczupla swój majątek, co w efekcie może doprowadzić do bezskuteczności egzekucji
- dłużnik nie jest w stanie regulować swoich zobowiązań
- gdy po zapoznaniu się z aktami sprawy, sąd uzna, iż dłużnik znajduje się w trudnej sytuacji materialnej (powtarzające się lub stałe trudności z dokonywaniem płatności, brak reakcji na wezwania do zapłaty, itd.).

W celu spełnienia powyższej przesłanki należy dokonać dokładnej oceny sytuacji dłużnika.

CECHY ROSZCZENIA

Zgodnie z art. 1415 ustawy: *“Zastosowanie środków zabezpieczających jest możliwe tylko w przypadku istnienia roszczenia pewnego i wymagalnego ustalonego w ściśle określonej kwocie. Wysokość roszczenia może być ustalona tymczasowo.”*
Wyjaśnienia odnośnie zakresu poszczególnych wymagań zawarte są w punkcie I.

2. WARUNKI CO DO FORMY

Warunki formalne wszczęcia postępowania zabezpieczającego uzależnione są od tego czy na wierzycielu spoczywa obowiązek złożenia do sądu wniosku o wydanie zezwolenia (upoważnienia) czy też nie.

ZAJĘCIE NA MOCY UPOWAŻNIENIA SĄDU

W większości przypadków wszczęcie postępowania zabezpieczającego uzależnione jest od uzyskania zezwolenia (upoważnienia) sądu. W tym celu wierzyciel powinien złożyć stosowny wniosek (parte), w treści którego muszą znaleźć się wymagane dane, m.in. dotyczące daty wniesienia pozwu, tożsamości stron, celu i podstaw wniosku oraz zawniioskowanego zajęcia.

Do akt sprawy należy dołączyć wszystkie dokumenty mające na celu umożliwienie sądowi wydania orzeczenia w oparciu o istniejące okoliczności faktyczne i przepisy prawa.

ZAJĘCIE NIE WYMAGAJĄCE UPOWAŻNIENIA SĄDU

Przepisy przewidują pewne wyjątki od wyżej wskazanej zasady, zgodnie z którymi wierzyciel może zlecić komornikowi bezpośrednio wszczęcie postępowania zabezpieczającego bez konieczności uzyskania zezwolenia (upoważnienia) sądu.

Ogólne warunki i zasady przebiegu POSTĘPOWANIA EGZEKUCYJNEGO I ZABEZPIELAJĄCEGO

Przypadki takie mają zastosowanie w następujących sytuacjach:

- wierzyciel dysponuje już wyrokiem sądu belgijskiego, nawet jeśli nie jest on natychmiast wykonalny lub wyrokiem belgijskiego sądu arbitrażowego
- wierzyciel dysponuje wyrokiem sądu zagranicznego lub sądu arbitrażowego, pod warunkiem uznania wyroku przez prawo belgijskie jako zgodnego z postanowieniami konwencji zawartej przez Belgię i kraj wydania wyroku
- wierzyciel dysponuje aktem notarialnym, który nie musi być zaopatrzony w klauzulę wykonalności, pod warunkiem, że dokument ten wyraźnie określa obowiązek zapłaty przez dłużnika należności w ustalonej kwocie
- w przypadku zajęcia ruchomości najemcy, dzierżawcy (w celu zabezpieczenia płatności wymagalnego czynszu najmu lub dzierżawy)
- w przypadku zajęcia wynagrodzenia w sytuacji, gdy wierzyciel dysponuje już tytułem wykonawczym, bądź tzw. prywatną ugodą, którą jest *“dokument sporządzony na piśmie, w odpowiedniej formie, skuteczny wobec dłużnika, poświadczający istnienie roszczenia pewnego, wymagalnego, opiewającego na ściśle określonej kwotę”*.

Zajęcie na podstawie prywatnej ugody dotyczy należności wynikających z:

- zaakceptowanego lub oprotestowanego weksla
- czeku
- weksla własnego
- testamentu
- polisy ubezpieczeniowej
- umowy
- faktury

3. RODZAJE ŚRODKÓW ZABEZPIELAJĄCYCH STOSOWANYCH W POSTĘPOWANIU ZABEZPIELAJĄCYM

W toku postępowania zabezpieczającego wierzyciel ma do wyboru kilka sposobów zabezpieczenia. W przypadku trzech z nich okres ważności wynosi trzy lata i może zostać przedłużony bez konieczności uwzględniania ewentualnego zawieszenia. Celem zastosowania środków zabezpieczających jest tymczasowe uniemożliwienie dłużnikowi rozporządzeniem przedmiotami stanowiącymi jego majątek.

W celu zabezpieczenia roszczenia można zastosować:

ZAJĘCIE RUCHOMOŚCI (*SAISIE MOBILIÈRE*)

Polega na zajęciu majątku ruchomego należącego do dłużnika (meble, pojazdy itd.).

Ogólne warunki i zasady przebiegu POSTĘPOWANIA EGZEKUCYJNEGO I ZABEZPIELAJĄCEGO

ZAJĘCIE NIERUCHOMOŚCI (*SAISIE IMMOBILIÈRE*)

Polega na zajęciu wszystkich nieruchomości należących do dłużnika lub tych, którymi faktycznie włada. Zajęcie obejmuje również prawo dłużnika do pobierania pożytków (*usufruit*), prawa wydzierżawiającego (*emphytéose*) oraz prawa zabudowy (*droit de superficie*). Zajęciu nie podlega prawo do korzystania i zamieszkiwania w nieruchomości.

ZAJĘCIE WYNAGRODZENIA ZA PRACĘ (*SAISIE-ARRÊT*)

Powyższy sposób zajęcia różni się od dwóch wcześniej wskazanych tym, iż w postępowaniu uczestniczą, oprócz stron postępowania, także osoby trzecie (dłużnik zajętej wierzytelności czyli trzeciodłużnik). Zajęcie wynagrodzenia za pracę stosowane jest zazwyczaj do zajęcia wynagrodzenia zdeponowanego przez dłużnika na koncie bankowym lub bezpośredniego zajęcia wynagrodzenia dłużnika u jego pracodawcy.

INNE RODZAJE ŚRODKÓW ZABEZPIELAJĄCYCH

Oprócz w/w środków prawo belgijskie przewiduje także trzy inne rodzaje zajęć w celu zabezpieczenia roszczenia. Ze względu na swój szczególny charakter nie są one stosowane często. Zaliczyć należy do nich:

- **zajęcie ruchomości najemcy** (dzierżawcy) (*saisie-gagerie*), gdzie wynajmujący (wydzierżawiający gospodarstwo rolne) może wnieść o zajęcie pożytków z nieruchomości. Powyższy sposób zabezpieczenia stosowany jest w sytuacji, gdy najemca (dzierżawca) zalega z zapłatą czynszu najmu lub dzierżawy
 - **zajęcie rewindykacyjne** (*saisie-revendication*), gdzie wierzyciel może domagać się wydania składników majątku bez względu na to, w czym posiadaniu się znajdują
- Celem tego zajęcia jest zachowanie rzeczy dłużnika i zapewnienie ich odzyskania po wydaniu orzeczenia w przedmiocie prawa ich własności, sposobu posiadania lub przechowywania.
- **zajęcie statków** (dla celów informacyjnych)

- Lipiec 2011 -

For further information, please contact eje@europe-eje.eu

Niniejszy projekt jest współfinansowany przez Unię Europejską

Sole liability for this document rests with the author.

The Commission is not responsible for any use that may be made of the information contained therein.

